

KIBRIS-YUNANİSTAN-İSRAİL ENERJİ ÜÇGENİ: TÜRKİYE'NİN ÇEVRESİNE ÖRÜLEN AĞ

Oya EREN ÖZER

02.10.2012

2 Ekim 2012 AB Haber Güneydoğu Akdenizin çalkantılı sularında Kıbrısın Münhasır Ekonomik Bölgesi (MEB) içinde var olduğu uzun zamandır spekülasyonlara sebep olan doğalgaz rezervleri, Aralık 2011de açıklanan inceleme raporlarıyla birlikte doğrulandı. Bugün, Kıbrıs Cumhuriyeti bu []A nimetten nasıl yararlanacağını hesabı ile karşı karşıya: bu zengin rezervler Kıbrıs uzun süre rahat bir şekilde idame ettirebilir, ancak bunun için, Ada Cumhuriyetinin küresel diplomasinin büyükler liginin kaygan zemininde hareket etmeyi öğrenmesi gerektiği de anlaşılıyor. Sahneye yeni fakat tanıdık bir oyuncu olarak İsrailin, Yunanistan, Kıbrıs ve Türkiye üçlüsünün arasına heybetli bir şekilde katılmasıyla birlikte bu bölgedeki dengeler büyük ölçüde değişti. İsrailin konuyla bu derece ilgilenmesinin sebebi de Kıbrısın []A adı verilen 12. parselinde bulunan doğalgaz rezervlerinin, İsrailin kendi MEBinde yer alan []A parselininin geniş rezervlerinin hemen yanı başında buluyor olması. İsrail meseleyi daha en başından başlıca ulusal çıkarlarından biri olarak algıladı. Bu nedenle söz konusu doğalgazın çıkarılması ve işlenmesini takiben İsrail ve Kıbrıs parsellerinden Avrupaya taşınması projesi detaylı bir şekilde planlandı. Buna göre: boru hatları ortak bir ağın parçası olacak ve Kıbrısın Limassol limanı yakınlarındaki Vassilikosda büyük bir depolama merkezi inşa edilecek. Yaklaşık 10 milyar euroya malolacak bu projenin maliyetinin neredeyse tamamını İsrail karşılayacak. Ayrıca deponun inşası için gerekecek 10,000 civarında nitelikli eleman büyük ölçüde İsrailli olacak. Bu durumun, yeni sorunları beraberinde getirmesi ise sürpriz olmayacak. Zira altı ila yedi yıl sürecektir bu proje tamamlanana dek binlerce İsrail vatandaşının yanı sıra ailelerinin de Kıbrısta ikamet etmeleri neticesinde 15,000 kişiyi aşması muhtemel bu nüfusun, iş sahasında ve yakınında yaşayacakları yerlerde güvenliğinin sağlanması için ne denli önemli bir güvenlik gücü gerekeceğini tahmin etmek zor değil. ABD Kıbrıstaki yeni doğalgaz buluntularıyla ilgili adadaki Türkleri haklarını korumak üzere Türkiye'nin konuya müdahil olması ve dolayısı ile doğan yeni soruna dair oldukça açık bir duruş sergiliyor. Zira şu anki statüko, uzun yıllardır süregelen Kıbrıs sorunu çözümlene dek, Kıbrıs Cumhuriyetine avantaj sağlamakta. Rusyanın da geniş Orta Doğu coğrafyasında oluşan yeni düzenle ilgili kendine özgü kaygıları var. AB içerisindeki en yakın müttefiki ve Sovyet döneminden beri geleneksel dostu Kıbrısta bulunan bu doğalgaz rezervleri Moskova için, bir taşla iki kuş vurma imkanı sağlıyor. Avrupa Birliği açısından da, birliğe tam üye bir ülkenin, birliğin ihtiyaçlarını uzun süre karşılayabilecek ölçüde geniş doğalgaz [] ihtimal petrol [] rezervlerine sahip olması, Rusya ve Türkiye'deki boru hatlarına rahatsız edici boyuttaki bağımlılığını sona erdirmeye fırsatı olarak belirliyor. Büyük ölçüde sürece dahil oyuncuların yaklaşım ve tavırları nedeni ile ortaya çıkması beklenebilecek sınırsız sayıdaki karmaşık senaryo ve olasılık, Kıbrıs, Yunanistan ve İsrailin Türkiye'ye karşısında oluşturduğu yeni enerji üçgeni, ve bütün bunların vücut bulduğu bölgenin sorunları göz önünde bulundurulduğunda, durumun ne kadar çetrefilli bir proje yönetimi gerektireceğini anlamak mümkün. AB Troykası tarafından ağır mali yaptırımlara maruz kalmaya aday Kıbrıs yönetimi, yeni doğalgaz rezervlerinin ona sağlayacağı getiriye, finansal durumunu düzeltmenin de ötesinde daha gerçekçi ve akılcı şekilde değerlendirmeli. Bu getiri, özellikle Kıbrıs Rumlarını Türkiye'ye karşı bitmek bilmez

m¼cadelelerini destekleyecek için bir silah olarak değil,  Sorunu A kalıcı öz¼m¼ne yardımcı olacak bir araç olarak kullanılmalı. Zira öz¼me en b¼y¼k katkıyı ekonomik durumun d¼zelmesi sağlayabilir. Hatta, kaderin bir cilvesi olarak, öz¼m¼n ardından T¼rkiye, ada için eşi bulunmaz bir ticari ortak konumuna gelip Kıbrısın başka b¼y¼k ticaret ortağı bulma ihtiyacına bile son verebilir! George Stavris :Dundee Üniversitesi Enerji, Petrol ve Maden Kanunları ve Politikaları Merkezinde misafir araştırmacı olarak görev yapmaktadır. Kaynak:Turkish Policy Quarterly

Kaynak/Source: